

مجموعه نظرات شورای نگهبان در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی

دوره دهم

(خرداد ۱۳۹۵ تا خرداد ۱۳۹۹)

تنظیم و تدوین: حسین فاتحی زاده کلخوران

ناظر: دکتر ابوالفضل درویشوند
عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس

سرشناسه: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان
عنوان و نام پدیدآور: مجموعه نظرات شورای نگهبان در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی دوره دهم (خرداد ۱۳۹۵ تا خرداد ۱۳۹۹) / پژوهشکده شورای نگهبان؛ تنظیم و تدوین حسین فاتحی زاده کلخوران.
مشخصات نشر: تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری: ۱۰۴۲ ص:، جدول.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۷۶-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: شورای نگهبان -- صورت مذاکرات
موضوع: Shoraye negahban -- Publication of proceeding
موضوع: شورای نگهبان -- مصوبات
موضوع: Shoraye negahban -- Resolution
شناسه افزوده: فاتحی زاده، حسین، ۱۳۶۱-
رده بندی کنگره: KM۲۵۱۲
رده بندی دیویی: ۳۴۹/۵۵۰۵
شماره کتابشناسی ملی: ۸۹۵۴۶۹۷

عنوان: **مجموعه نظرات شورای نگهبان
در مورد مصوبات مجلس شورای اسلامی
دوره دهم**

(خرداد ۱۳۹۵ تا خرداد ۱۳۹۹)

تنظیم و تدوین: حسین فاتحی زاده کلخوران

ناظر: دکتر ابوالفضل درویشوند (عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۷۸-۷۶-۱

چاپ: اول، تابستان ۱۴۰۱

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

آدرس: تهران، خیابان شهید بهشتی، خیابان سرافراز، کوچه پنجم، پلاک ۱۱، پژوهشکده شورای نگهبان
nashr-rc.ir
Gcrr.ac.ir

فهرست اجمالی

مقدمه...ج

فصل اول... ۱

مصوبات تأیید شده در مرحله اول

فصل دوم... ۱۸

مصوبات تأیید شده پس از رفع ابهام و ایراد

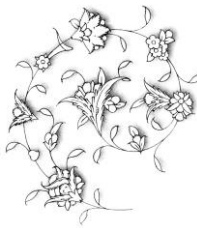
فصل سوم... ۵۴۲

مصوبات رد شده توسط شورای نگهبان

فصل چهارم... ۷۰۸

مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام

فهرست تفصیلی... ۱۰۳۸

مقدمه

پیرو تأکيدات مقام معظم رهبری مبنی بر انتشار نظرات و مذاکرات شورای نگهبان و به منظور انجام یکی از مهم‌ترین وظایف پژوهشکده شورای نگهبان، تاکنون آثاری بیش از ۷۰ جلد، مشتمل بر مذاکرات و نظرات شورای نگهبان به زیور طبع آراسته شده است.^۱ اینک مجموعه‌ای دیگر از نظرات شورای نگهبان تدوین و در اختیار علاقمندان قرار می‌گیرد.

عنوان کتاب حاضر «مجموعه نظرات شورای نگهبان در خصوص مصوبات دوره دهم مجلس شورای اسلامی (خرداد ۱۳۹۵ تا خرداد ۱۳۹۹)» است که با چاپ آن، انتشار نظرات شورای نگهبان در مورد کلیه مصوبات ادوار گذشته (دوره اول تا پایان دوره دهم) تکمیل می‌گردد.

این مجموعه در چهار فصل به شرح زیر تدوین شده است و در اختیار علاقمندان قرار می‌گیرد:

فصل اول این مجموعه مربوط به آن دسته از مصوبات مجلس شورای اسلامی است که شورای نگهبان آنها را مغایر قانون اساسی و موازین شرع تشخیص نداده است و یا اینکه در خصوص آنها در مهلت مقرر قانونی اظهار نظر نکرده است که این مصوبات نیز به موجب قانون اساسی به قانون تبدیل شده‌اند. در این فصل چنانچه شورای نگهبان در ذیل نظر خویش تذکری داده است، در پاورقی به این تذکرات نیز اشاره شده است.

فصل دوم که بخش اصلی این مجموعه را شامل می‌شود، مصوباتی از مجلس شورای اسلامی را دربر می‌گیرد که طی یک یا چند مرحله مورد ایراد شورای نگهبان واقع شده است و در نهایت با اصلاح مجلس شورای اسلامی، ایراد مذکور رفع شده است و یا اینکه این مصوبات در مرحله‌ی نهایی به دلیل عدم اظهار نظر شورای نگهبان در مهلت قانونی، تبدیل به قانون شده‌اند.

فصل سوم این مجموعه مربوط به مصوباتی از مجلس شورای اسلامی است که توسط شورای نگهبان در مرحله‌ی اول یا پس از چند مرحله نهایتاً مغایر قانون اساسی یا موازین شرع شناخته شده است. در خصوص فصل سوم بایستی به این مسئله توجه نمود که ممکن است این مصوبات در مجالس بعدی مورد اصلاح قرار گیرند و به شورای نگهبان ارسال شده و مغایرت آنها از نظر شورای نگهبان مرتفع شده باشد. از این جهت برای اطلاع از روند نهایی قوانین باید عناوین مصوبات مغایر تشخیص داده شده را در همه مجالس پیگیری نمود.

فصل چهارم این مجموعه نیز، شامل کلیه‌ی مصوبات مجلس شورای اسلامی است که ابتدا مورد ایراد شورای نگهبان قرار گرفته است و پس از اصرار مجلس به موجب اصل یکصد و دوازدهم قانون اساسی به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شده است و این مجمع در خصوص آنها تعیین تکلیف نموده است.

---

۱. برای اطلاع از منشورات پژوهشکده شورای نگهبان به فهرست انتهای کتاب مراجعه شود.

همچنین لازم به ذکر است که این مجموعه مبتنی بر دوره دهم مجلس شورای اسلامی گردآوری و تنظیم شده است و کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی و نظرات شورای نگهبان به ترتیب تاریخ تصویب دسته‌بندی شده‌اند. بنابراین ملاک اصلی در تقدم و تأخر مصوبات نسبت به یکدیگر، تاریخ تصویب مجلس شورای اسلامی است. همچنین به جهت جستجوی آسان عناوین مصوبات مجلس شورای اسلامی، چنانچه عنوان مصوبات در اثنای مراحل بررسی تغییر کرده باشد، عنوان اولیه‌ی طرح‌ها و لوایح نیز داخل پرانتز پس از عنوان اصلی مصوبه درج شده است. نکته دیگر اینکه به جهت رعایت اختصار و با توجه به حجم مواد، صرفاً مواد یا بندهایی از مصوبات مجلس شورای اسلامی آورده شده است که شورای نگهبان نسبت به آنها ایراد یا ابهامی داشته است و در خصوص مصوبات اصلاحی نیز، حتی‌الامکان فقط اصلاحات مجلس شورای اسلامی آورده شده است. جهت مراجعه به متن پیش از اصلاح، می‌توان به مراحل قبلی آن مصوبه مراجعه نمود. دیگر آنکه جهت اطلاع خوانندگان محترم در پایان کلیه مصوباتی که مراحل قانونی را طی نموده‌اند و به قانون تبدیل شده‌اند، شماره نامه‌ی انتشار مصوبه در روزنامه رسمی و همچنین تاریخ انتشار آن به صورت پاورقی درج گردیده است.

پژوهشکده شورای نگهبان امیدوار است با تولید و عرضه‌ی این مجموعه‌ها، علاوه بر حرکت در جهت تحقیق بخشی از منویات مقام معظم رهبری، خواسته‌ی جامعه‌ی علمی کشور و همچنین مراکز سیاست‌گذاری، تقنینی و اجرایی کشور را پاسخ گفته باشد. مسلماً انتشار و عرضه‌ی چنین آثاری می‌تواند ثمره‌ی بیش از سی سال مجاهدت و تلاش شورای نگهبان در پاسداری از شرع و قانون اساسی را در اختیار کلیه‌ی علاقمندان، به ویژه محافل علمی و پژوهشی، اعم از دانشگاهی و حوزوی قرار دهد و به غنی‌تر شدن هر چه بیشتر مباحث فقهی و حقوقی در کشور کمک کند.

در پایان، مراتب تقدیر و سپاس را از زحمات کلیه کارشناسان محترم که در تدوین و آماده‌سازی این مجموعه همکاری داشته‌اند، اعلام می‌نماییم.

و من الله التوفیق و علیه التکلان

پژوهشکده شورای نگهبان

تابستان ۱۴۰۱